

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

VINDEBY MØLLE

LOLLAND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	12.01.2011
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2010-7.82.07/360-0001
Kommune:	Lolland Kommune
Adresse:	Marrebæksvej 22, 4913 Horslunde
Betegnelse:	Vindeby Mølle
Fredningsår:	1959
Omfang:	Vindmøllen (ca.1800)

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Vindeby Mølle er sammenbygget med møllegården. Møllen og dens lagerrum udgør den tredje længe af møllegården, hvis gårdrum åbner sig ud til landevejen lige vest for landsbyen Vindeby. Møllen er opført som stampemølle og fungerer i dag som arbejdende museumsmølle.

Vindeby mølle er en gallerihollænder, der står på en sokkel af store kampesten. Undermøllen er beklædt med tjærepap, mens overmøllen og den bådformede hat er af spånklædt træværk. Den nederste del af overmøllen, udfør kværnloftet, er beklædt med lodrette brædder med profilerede lister over sammenføjningerne. Galleriet er ligesom resten af møllen sorttjæret, mens galleriets rækværk og møllens vinduer er hvidmalede. Møllen har gennemkørsel i den østlige del af undermøllen, der vender ud i gårdrummet. Møllen krøjes med svans og vingerne er sejlførende.

I det indre er møllen inddelt i undermølle med broloft og overmøllen med kværnloft, stjernehjulsloft, lorrислоft og hatloft. Af intakt mølleinventar findes blandt andet to kværne, havrevalse samt sækkehejs og udover dette findes alt gangværk som gør møllen funktionel.

— BYGNINGSHISTORIE

Vindeby Mølle er opført i 1824-1825 efter holstensk tradition, hvor den erstattede en stubmølle, der var brændt året før. Den ny mølle blev opført som kombineret korn- og stampemølle. På grund af stampeværket fik den en særlig stærk konstruktion med højben af svært egetømmer. Stampeværket var kun i funktion i få år, hvorefter møllen blev konverteret til ren kornforarbejdning. Vindeby Mølle blev renoveret i 1872 og i 1908 blev den første hjælpemotor installeret og placeret lige vest for møllens sokkel. I de følgende år blev motoren den dominerende trækraft. Melproduktionen på Vindeby Mølle ophørte i begyndelsen af 1900-tallet, hvorefter man begyndte at forarbejde korn til foderstoffer.

I 1940'erne ophørte mølledriften på Vindeby Mølle helt. Vingerne faldt af i slutningen af 1950'erne og i de følgende år forfaldt møllen. Fra 1988-1998 blev møllen igen istandsat ved Møllebygger John Jensen i samarbejde et kommunalt beskæftigelsesprojekt samt lokale snedkere og tømrere.

Siden 1998 har møllen været passet, fremvist og demonstreret af Vindeby Møllelaug.

— KILDER

Brochure om Vindeby Mølle
Møllebygninger i Danmark, Redegørelse og status 1993, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, København 1993.
www.vindeby-vejrmolle.dk

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

De miljømæssige værdier ved Vindeby Mølle knytter sig til dens beliggenhed i det åbne, flade landskab, der med sit vide udsyn gør den store vindmølle til et pejlemærke. Der knytter sig også en miljømæssig værdi til gårdrummet i kraft af den måde møllen er bygget sammen med møllegården som en tredje længe. Dertil kommer den sjældne placering af gennemkørslen i undermøllens østlige del.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

De kulturhistoriske værdier i Vindeby Mølle knytter sig til møllen som et vidnesbyrd om et af de tidlige stadier i vindteknologiens historie. Yderligere er Vindeby mølle en landbrugshistorisk funktionsbygning med stor kulturhistorisk værdi, idet den gennem sin arkitektur og sit interiør, fortæller historien om det lokalt orienterede, og af vejret afhængige, før-industrielle danske landbrug. Før i tiden har møllen haft stor betydning i lokalsamfundet, idet den blev et uformelt samlingssted, når bønderne kørte til mølle og da møllen sås vidt omkring i landskabet, brugte man også vingerne til at signalere vigtige begivenheder: dødsfald/sorg, glæde, arbejdspause og lignende.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier i Vindeby Mølle knytter sig i det ydre til møllens anseelige størrelse samt til materialekombinationen af den spånklædte møllekrop og hat, lodrette brædder med profileret listebeklædning og tjærepap. Yderligere ligger er også en arkitektonisk værdi i den enkle farveholdning med sorttjæret og hvidmalet træværk.

I møllens interiør knytter de arkitektoniske værdier sig særligt til den gennemgående brug af træ samt til møllens traditionelle opbygning og udstyr (gangværk).

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til møllekroppens forskellige former for beklædning, galleriet, svansen og de sejlførende vinger. Hertil kommer den generelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig møllens inddeling i lofter, til møllens inventar til kornforarbejdning samt den generelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Intet angivet.